

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím: *Hármas jubileumra készül a Műcsarnok*

Forrás:

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

708

Hely

Műcsarnok

Idő

"1886/1936"

Személy

Helyszám

Hármas jubileumra készül a Műcsarnok

A magyar művészi életben újabban egymást érik a jubileumok. Kiváló mesterreink centenáriumi, nagy művészi események, érdemes művészeti intézmények évfordulói váltják egymást. Pedig, ha jubilálni annyit tesz, mint örvendezni, akkor bizony a mostoha sorsban vegetáló magyar művészetnek nincs sok oka az ünnepelgetésekre. De mert a jubileum emlékeztetést is jelképez. De mert ezek a jubileumok emlékeztetést is jelentenek, a mainál semmivel sem kövesebb talajból sarjadt győzelmi pálmák emlékünnepeit és erőforrását a művészi idealizmus hősei, aszkétái számára — ezért a művészet mégiscsak jubilál és emlékezik.

A magyar képzőművészet hivatott első őrhelye, a Műcsarnok hármass jubileumra készül az 1936. évben. Nagyszabású modern s visszatekintő kiállítás s vele kapcsolatos ünnepségek fogják emlékeztetést tenni az elkövetkező esztendő művészeti programját, melyet most állít össze Petrovác Gyula vezetése alatt a Múzeumok igazgatósága.

A 75 éves Képzőművészeti Társulat

1936 március 15-én, a magyar szabadság-ünnep napján tölti be legrégebbi művészeti intézményünk, a Képzőművészeti Társulat fennállásának hetvenötödik évét. Ennek a március 15-ének szimbolikus jelentősége van, mert nemcsak a modern értelemben vett művészeti élet kiindulópontját jelenti Magyarországon, hanem egyszersmind a magyar kulturális aspirációkat megbénító Bach-korszak évei után egy erőteljes, önálló célokat szolgáló nemzeti művészetpolitika hajnalhasadását is. A Képzőművészeti Társulatnak jutott az a feladat a hatvanas évektől, hogy felszántsa azt a kemény ugart, amelyet a magyar társadalomnak úttörő művészeink iránti közönye, sőt lebecsülése jelentett és úgyszólván előzmények nélkül magyar művészeti iskolát teremtsen. Az általa irányított fejlődés útja vezetett a Nagyhíd-utcai kétszobás „műcsarnokon” s az Akadémia öt termén át az Andrássy-úti régi s a városligeti új Műcsarnok hatalmas palotájához s a megalakulásakor 150 tagból álló kis egyesülettől a háború előtti közel kilenczeres taglétszámú s anyagiakban bővelkedő Képzőművészeti Társulathoz. „Társulatunkat —

mondotta *Ipolyi Arnold* egykori elnök 1883-ban, — nem csupán a művészet, de főleg a magyar művészet, a magyar műiskola előmozdítására igyekeztünk emelni. Ez a mi fő és speciális feladatunk. Mert művészetet az egész világ nálunknál sikeresebben fejleszt és gyakorol saját géniusza szerint. De nekünk hazai nemzeti művészetünket kell fejlesztenünk nemzeti géniuszunk szerint.” A társult sikerének titka abban áll, hogy ezt a nemzeti célgondolatot össze tudta egyeztetni az igazi haladás eszméjével és az érdekek kiegyenlítésének politikájával — amiben egy egymás értékeit kölcsönösen megbecsülő művésztársadalom volt segítségére — és kiállításain más-más formanyelvet beszélő, de mindig a tehetség és tudás tiszta fegyverét forgató művészgárda versnyezett az elismertetésért. A háborút követő évek az újrakezdés emberfeletti munkáját rótták a vagyonát s tagjai nagy részét elveszített Képzőművészeti Társulatra, amelynek helyzetét a gazdasági válság s a művésztársadalom áldatlan torzsalakodása még nehezebbé teszi. De még a mostoha körülmények között is imponáló sikereket ért el az elmúlt 15 év alatt rendezett időszaki és rendkívüli tárlataival, melyek között a Benczúr-, Lotz-emlékkiállítások, az angol, belga, nürnbergi nemzetközi kiállítások, az akt-, a táj- és népeleti kiállítások, nemzeti és más idenytárlatok élénk emlékeztetésében élnek a műbarát közönségnek.

Az 50 éves állami aranyérem

Fennállásának hetvenötödik éve küszöbén a magyar művészvilág és műbaráttársadalom joggal várja, hogy multja és hi-sadalom joggal várja, hogy ilyen mult és ilyen hivatás után a Képzőművészeti Társulat továbbra is legfőbb öre marad a korszerűséggel mindig összeegyeztethető nemzeti hagyományoknak olyan törekvésekkel szemben, amelyek az „európaiság” cégére alatt valójában defetizmust terjesztenek.

A legmagasabb magyar művészeti kitüntetés, az állami aranyérem is jubilál 1936-ban. 1886 szeptember 6-án kelt *Trefort* Ágostnak az a leirata, amelyben a kultusz-miniszter a Képzőművészeti Társulat fennállásának negyedszázados évfordulóját megünneplendő, a magyar kormány elismerésére jelöli s a társulat céljainak előmozdítására évenként kiosztandó s mindenkor összesen 500 forint belértéket képviselő két-két aranyéremet alapított magyar és külföldi művészek abszolútbecsű műveinek jutalmazására. Nem érdektelen az ötvenéves magyar „medaille d'or” multjából néhány statisztikai adatot közölni. A nagy érem első magyar nyertese Eisenhut Ferenc festő, az utolsó ifj. Vastagh György szobrász volt. A nagy érem 38 magyar és 27 külföldi művész kapta meg. A kis érem pedig 49 magyar és 8 külföldi nyerte el. Első magyar nyertese Pállik Béla, legutóbbi Koszta József és Pátzay Pál volt. A nagy éremet a külföldiek közül elsőnek a német Böcklin Arnold, utolsónak az angol Hall Oliver kapta meg; a kis éremet elsőnek a német Hahn Hermann, utolsónak a német Smith Wilhelm nyerte el. A nagy érem legidősebb élő birtokosa Zala György.

aki 1887-ben, egy évvel előbb jutott az érem birtokába, mint Munkácsy Mihály. Glatter Gyula volt a nagy kitüntetés Benjaminja, aki 26 éves korában kapta meg az állami kis aranyérmét. Ugyanezt Csók István 35 éves korában és Nádler Róbert 71 éves korában nem fogadta el. Az állami aranyérmeknek jelenleg 45 magyar tulajdonosa él. (18 nagy, 27 kis érem.) A külföldi aranyérmesek sorából megemlítjük a német Böcklin, Lenbach, Stuck, Marr, Zügel, a francia Ménard, Rombeaux, a belga Verhas, Courtens, Van der Stappen, Baertsoen, az angol Hall, Austen-Brown, a finn Gallén-Kalela, az olasz Rotta s az orosz Repin nevét.

A 40 éves Múcsarnok

Maga a Múcsarnok épülete is jubilál jövőre. 1896-ban nyitotta meg I. Ferenc József király a Múcsarnoknak az ezredévi világkiállítással kapcsolatban első művészeti tárlatát. A képzőművészet elhelyezésére a milleniumi kiállítás keretében eredetileg csupán egy ideiglenes pavillont szántak s csak a Képzőművészeti Társulat ismételt sürgetésére határozta el a kormány, hogy a már kinőtt régi Múcsarnok pótlására a Városligetben, a főváros által felajánlott területen egy állandó, megfelelő épületet emel. A kivitelezéssel megbízott Schickedanz és Herzog építészek antik-reneszansz templomot építettek a Városliget bejárájánál, a Szépművészeti Múzeummal szemben, egy olyan kiállítási palotát, amely az Andrássy-úti régi épület világítási és méretbeli hiányai után európai színvonalú, modern követelményeknek megfelelő keretet adhatott a rákövetkező negyven év bel- és külföldi művészeti eseményeinek — egy szomorú négyéves megszakítással, mely alatt a Múcsarnok hadikórház volt s amely után a túlprodukción s a helyet kérő új irányzatok az épület további kiépítését követelik s a termeknek a mai képméretekhez szabott intímebb hatású beosztását.

Amikor az elmúlt másfél évtized művészi harcairól van szó, legtöbbször a Múcsarnok épülete szerepel azok középpontjában. Harc nélkül nincs művészi élet, de abban minden jóérzésű művész és műbarát egyetért, hogy azt nem mérges gázokkal, hatalmi versengéssel, hanem nemes tornán, a Múcsarnok porondján kell megvívni. Talán megadatik, hogy a jövő évi hármás jubileum ünnepies alkalomszerűséget és lehetőségét nyújt ennek az elvnek megfontoldicció, az elvek és érdekek s nagy nemzeti célok sérelme nélkül.